

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศในปัจจุบัน ได้มีการดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2558) ซึ่งได้กำหนดขึ้นบนพื้นฐานการเสริมสร้างทุนของประเทศ ทั้งทุนทางสังคม ทุนเศรษฐกิจ ทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเน้นพัฒนา “ทุนมนุษย์” ให้เข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้โดยมุ่งยึด “คน” เป็นศูนย์กลางการพัฒนา เพื่อมุ่งสู่ “สังคมให้อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” เหตุนี้ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและภายในสังคมไทย จึงได้ให้ความสำคัญในลำดับสูงกับการพัฒนาคุณภาพคน เนื่องจาก “คน” เป็นเป้าหมายสุดท้ายที่จะได้รับผลประโยชน์และผลกระทบจากการพัฒนา และขณะเดียวกันก็ให้แรงแก้ปัญหาในสังคมในทุก ๆ มิติอย่างสมดุลทั้งร่างกาย จิตใจ ความรู้และทักษะความสามารถ เพื่อให้ได้บุคคลที่เพียบพร้อมทั้งด้าน “คุณธรรม” และ “ความรู้” ซึ่งจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์อย่าง “มีเหตุผล” รอบคอบและระมัดระวัง ด้วยจิตสำนึกในศีลธรรม และ “คุณธรรม” รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและสามารถใช้วิจารณญาณ ตัดสินใจได้อย่างสมเหตุสมผล

ในการที่จะพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาเยาวชนไทยวัยเรียน ขณะเป็นนักเรียน นักศึกษานั้น องค์กรหรือสถาบันทางการศึกษานับว่ามีส่วนสำคัญยิ่ง ดังที่สุภาพรรณ โคตรจรัส (2543) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนานักเรียน มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้สามารถดำรงตนในสังคมอย่างมีความสุข โดยอาศัยหลักการสร้างบรรยากาศที่เสริมสร้างการเรียนรู้ กล่าวคือ สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน สร้างเจตคติ สร้างทักษะชีวิต พฤติกรรมที่พึงประสงค์ นอกจากนี้พฤติกรรมของครูที่ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้เห็นคุณค่า ของการรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง และสังคม ครูควรต้องเป็นกัลยาณมิตรของศิษย์ เป็นผู้ที่ใกล้ชิด และเป็นທີ່ปรึกษา ดังนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาจึงมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของนักศึกษา ต้องช่วยเหลือนักศึกษาในการปรับตัวเองเมื่อเข้ามาสู่สถานศึกษาใหม่ งานการให้การปรึกษานักเรียนอันเป็นหัวใจของงานบริการแนะแนว นับว่าเป็นภาระงานทางการศึกษาที่โรงเรียนควรจัดเพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องครบวงจร ด้วยเหตุนี้การพัฒนานักเรียนด้วยการจัด “อาจารย์ที่ปรึกษา” เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นผู้แนะแนวและให้การปรึกษานำนักเรียน ทั้งด้านการเรียน วิชาการ วิชาชีพและการแก้ปัญหาส่วนตัวและสังคม มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข ติดตามดูแลนักเรียนทั้งวันและทุกเวลา งานของอาจารย์ที่ปรึกษา จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ดังที่ รติกร แก้วแท้ (2539) กล่าวไว้ว่า การให้คำปรึกษา (Counseling) ถือได้ว่าเป็นหัวใจของการแนะแนวทางการศึกษา อันเป็นหน้าที่ที่สำคัญของครูทุกคนที่จะต้องปฏิบัติในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษานักเรียน (Teacher-Counselor) ซึ่งมีหน้าที่ในการทำ

ความเข้าใจความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ สติปัญญา ตลอดจนบุคลิกภาพของนักเรียนในชั้นที่ อยู่ในความรับผิดชอบ

การศึกษาระดับอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อสร้างกำลังคนระดับกลางที่มีความสำคัญต่อการ พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอย่างยิ่ง ทำให้บุคคลมีอาชีพ สร้างผลผลิตรายได้ ทั้งเพื่อตนเองและ ประเทศชาติโดยส่วนรวม นักเรียนอาชีวศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)และประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ซึ่งมีอายุระหว่าง 15-17 ปี เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ความสนใจ ความคิด ความรู้สึก และมีอารมณ์แปรปรวนง่าย การตัดสินใจเร็ว นักเรียนต้องการความเป็นอิสระ ต้องการ พึ่งพาตนเอง ชอบแสดงความสามารถ บางครั้งอยากลองดี เป็นระยะที่ความคิดของเด็กมีพัฒนาการ ระดับวุฒิภาวะสูงสุด นักเรียนช่วงวัยนี้เป็นวัยแห่งการพัฒนาเสริมสร้างในทุกๆ ด้านเพื่อต้องการให้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น เป็นวัยที่ต้องเผชิญกับปัญหาหลากหลายรูปแบบ เช่น การไม่เข้าใจตนเอง ไม่สามารถ ค้นหาความถนัดความสนใจของตนเอง ปัญหาเพื่อน ปัญหายาเสพติด ปัญหา ทางการเรียน การปรับตัว รวมถึงท่าทีและบทบาทต่าง ๆ ทางสังคม ซึ่งลักษณะเช่นนี้จำเป็นที่จะต้องได้รับคำแนะนำ ความเอาใจใส่ ดูแลและช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด นักเรียนอาจมีปัญหาด้านต่างๆ รวมทั้งความเข้าใจจากครูที่จะช่วย สนับสนุนให้นักเรียนได้พัฒนาสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

บุชลี อุปภัย (2542) ได้ศึกษาปัญหาและรูปแบบของความช่วยเหลือที่นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบัน เทคโนโลยีราชมงคลต้องการจากอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า ปัญหา 10 อันดับแรกที่นักศึกษา ต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยเหลือ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษาไม่มีเวลาให้(8.45%) การ ขาดข้อมูลเกี่ยวกับการลงทะเบียนเรียน (8.38%) ปัญหาด้านการเงิน (7.58%) ปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ ผู้สอน (7.52%) การขาดความสามารถในการเรียน (7.32%) การไม่ทราบวิธีการเรียนและการปรับตัวใน สถานศึกษา (6.79%) ความไม่เหมาะสมของตารางเรียน (6.39%) การขาดข้อมูลในการวางแผนการศึกษา (5.98%) การมีผลการเรียนตกต่ำ (5.32%) และปัญหาด้านการเรียนอื่น ๆ เช่น การฝึกงาน ตารางสอบ การขาดอิสระในการเลือกรายวิชาเรียน (3.39%) ตามลำดับ

นอกจากนี้ Gibson et al. (1991) ได้ศึกษาปัญหาของเด็กวัยรุ่นใน 17 ประเทศทั่วโลก พบว่า ปัญหาการเรียนเป็นปัญหาที่สร้างความหนักใจให้กับวัยรุ่นเป็นอันดับแรก อันดับรองลงมา ได้แก่ ปัญหา ครอบครัว และปัญหาความเป็นตัวตนของตนเอง (Identity Problems) ในทางตรงข้ามคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของอาจารย์ที่ปรึกษาที่นักศึกษาต้องการ 10 อันดับแรก ได้แก่ การแสดงความสนใจและใส่ใจใน ตัวนักศึกษา (11.95%) ความสามารถให้คำปรึกษาและให้ข้อชี้แนะที่ดี (11.32%) การเข้าใจในตัวนักศึกษา (9.96%) การยินดีรับฟังปัญหาของนักศึกษาทุกปัญหา (6.42%) การมีเวลาให้นักศึกษาอย่างเต็มที่ (6.10%) ความใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นของนักศึกษา (4.85%) ความสามารถแก้ปัญหาให้นักศึกษาได้ (4.75%) ความใจดี มีเมตตา (4.69%) ความสามารถเข้าใจปัญหาของนักศึกษา (4.64%) และความเป็น กันเองกับนักศึกษา (4.33%) ตามลำดับ

ภารกิจงานอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นงานหนึ่งที่สำคัญในการจัดการศึกษา มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้นักเรียนได้บรรลุความสำเร็จตามที่หวัง และบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา แต่ในขณะเดียวกัน การปฏิบัติงานอาจารย์ที่ปรึกษา ก็พบกับปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ดังที่สืบแสง พรหมบุญ (2529) ได้สรุปปัญหาในการปฏิบัติงานอาจารย์ที่ปรึกษา ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพราะถือว่าเป็นงานฝากไม่ใช่ งานหลัก
2. อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ทราบแนวปฏิบัติที่ชัดเจน
3. นักเรียน นักศึกษาไม่มีโอกาสและไม่ได้รับความสะดวก ในการพบอาจารย์ที่ปรึกษา เนื่องจากอาจารย์ที่ปรึกษาต้องทำการสอนหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ
4. นักเรียน นักศึกษาไม่เห็นประโยชน์และคุณค่าของอาจารย์ที่ปรึกษา นักเรียน นักศึกษา ต้องการอาจารย์ที่ปรึกษา เช่น ชื่อลงในใบลงทะเบียนเรียนเท่านั้น เมื่อเกิดปัญหากับนักเรียนกว่าที่อาจารย์ที่ปรึกษาจะทราบปัญหาของนักเรียนสภาพของปัญหาก็กูลงไปมากแล้ว
5. สถาบันการศึกษาขาดระบบและองค์กรที่จะช่วยเหลือหรือสนับสนุนอาจารย์ที่ปรึกษาที่เหมาะสม เช่น คณะกรรมการประจำสาขา คณะกรรมการประจำแผนก เป็นต้น
6. อาจารย์ที่ปรึกษาขาดแรงจูงใจ เช่น โอกาสในการเลื่อนขั้นเลื่อนเดือน และการได้รับค่า ชมเชยจากผู้บริหารสถานศึกษาน้อย

สุรศักดิ์ พานทอง (2550)พบว่า ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยอาจารย์ที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ อาจารย์ที่ปรึกษาไม่สามารถชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรและสาขาที่ปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษามีเวลาให้คำปรึกษานักเรียน นักศึกษาน้อยเกินไปอยู่ในระดับมาก

จากข้อมูลในสภาพปัจจุบัน การทำงานของอาจารย์ที่ปรึกษานั้นในบางสถานศึกษายังขาดรูปแบบ ในการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของอาจารย์ที่ปรึกษาและของนักเรียนที่ชัดเจน และขาดการมีส่วนร่วม ความร่วมมือกันอย่างจริงจังระหว่างครูผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษาและนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของนักเรียน ตลอดจนยังมีลักษณะ ไร้หลักการไร้แนวทางในการปฏิบัติที่แน่นอน และอาจารย์ที่ปรึกษาบางท่าน ไม่ได้มองและไม่เห็นความสำคัญของตนเอง ในการทำหน้าที่ อาจารย์ที่ปรึกษา ทั้งนี้เพราะอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ที่มีโอกาสใกล้ชิดนักเรียนมากกว่าอาจารย์ผู้สอนท่านอื่น เป็นผู้ที่มีรู้เรื่องราวต่างๆ และเป็นผู้มีอิทธิพลต่อความรู้ ความคิด ตลอดจนความประพฤติของนักเรียนเป็นอย่างมาก(กาญจนา เต็มประยูร, 2544) ซึ่ง Hourvash (1987, 883-A) พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาสามารถเพิ่มสมรรถภาพของนักเรียน ส่งเสริมความสำเร็จทางวิชาการ และเพิ่มพูนเจตคติในทางที่ดีต่อสถาบันการศึกษาได้

จะเห็นได้ว่าบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา สามารถทำให้การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น บุคคลที่มีบทบาทมากที่สุดในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้ความดูแล ช่วยเหลือนักเรียน คือ อาจารย์ที่ปรึกษา เหตุนี้การพัฒนาบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัย ตระหนักว่ามีความจำเป็นยิ่ง เพราะอาจารย์ที่ปรึกษาเปรียบเสมือนพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในขณะที่นักเรียนอยู่ในสถานศึกษา จากการที่อาจารย์ที่ปรึกษามีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จทางการศึกษาของนักศึกษา ที่ต้องช่วยเหลือนักศึกษาในการปรับตัวเมื่อเข้ามาสู่สถานศึกษาใหม่ เช่น การปรับตัวกับเพื่อนใหม่ ปรับตัวในการเรียน ยิ่งในสถาบันอาชีวศึกษา นักศึกษาต้องรับผิดชอบตัวเองมากขึ้น เพราะถือว่าเป็นผู้ใหญ่แล้ว ย่อมรับผิดชอบตัวเองได้ แต่ในขณะที่บางคนยังคุ้นเคยการเรียนแบบเดิม คือ สมัยการเรียนในระดับมัธยมศึกษา เมื่อเข้ามาเรียนในระดับอาชีวศึกษาในระยะแรกจึงอาจจะยังไม่สามารถปรับตัวได้จะเกิดปัญหาความคับข้องใจ หรือในกรณีการคบเพื่อนใหม่ที่จะต้องเปลี่ยนเพื่อนใหม่ เป็นต้น ทั้งการเรียนและการคบเพื่อน หากนักศึกษาได้มีโอกาสปรับตัวให้สามารถดำเนินการด้วยดี เริ่มต้นดี นักศึกษาก็จะประสบความสำเร็จในการศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยนักศึกษา ให้ประสบความสำเร็จในการปรับตัว และช่วยเหลือเมื่อนักศึกษาประสบปัญหา การช่วยให้นักศึกษาเรียนอย่างมีความสุขและจบการศึกษาอย่างมีคุณภาพ คือ เป้าหมายของการทำหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา

จากการที่ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการปฏิบัติงานทางด้านการศึกษา และการพัฒนา นักศึกษา เน้นการส่งเสริมบทบาทของอาจารย์ที่มีต่อนักศึกษาได้ตระหนักเห็นความสำคัญของการศึกษาค้นคว้าในบริบทอาจารย์ที่ปรึกษาของบุคลากรสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ กำกับดูแล แนะนำเยาวชน โดยเฉพาะเยาวชนวัยรุ่นในระดับอาชีวศึกษาให้ห่างไกลต่อความเสี่ยงต่างๆ ในชีวิตโดยเฉพาะต่อสภาวาการณใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สุ่มเสี่ยง ในที่นี้เน้นการศึกษาการปฏิบัติและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาครอบคลุมเฉพาะ 5 ด้าน กล่าวคือ ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ด้านจรรยาบรรณ และด้านทักษะปฏิบัติงาน ด้วยเชื่อว่าด้วยกระบวนการให้การปรึกษา ดูแลนักเรียนทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ การสอดส่องดูแล และการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพอาจจะเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สำคัญทุกรูปแบบของพัฒนาการ ส่งเสริมให้นักเรียนได้สามารถพัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม กอปรทั้งอาศัยความร่วมมือระดับประคองของผู้ปกครองให้มีประสิทธิภาพตามไปด้วย ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาย่อมจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในอันที่จะเอื้อให้สถานศึกษาได้วางมาตรการสนับสนุน แก้ปัญหาให้ภารกิจงานของอาจารย์ที่ปรึกษามีผลในเชิงรูปธรรมและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในเชิงลึกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา จำแนกตามอายุ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพทางครอบครัว ประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่งในสถานศึกษา

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ความต้องการและข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

สมมติฐานของการวิจัย

1. การปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ในระดับมาก

2. การปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกันตามอายุ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพทางครอบครัว ประสบการณ์การทำงานและตำแหน่งในสถานศึกษา

ความสำคัญของการศึกษา

1. ทำให้ได้ทราบการปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จำแนกตามอายุ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพทางครอบครัว ประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่งในสถานศึกษา

2. ทำให้ทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3. ทำให้ได้ข้อมูลเพื่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์ที่ปรึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการที่แท้จริงของนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

4. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในเชิงลึกต่อไป

5. คุณค่าของผลการค้นพบจักเป็นข้อมูลที่ได้รับเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่จะพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้ได้ประสิทธิภาพของแต่ละด้านสูงขึ้น ด้วยการส่งเสริม สนับสนุนหาแนวทางพัฒนาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ในอันที่จะนำไปสู่ศักยภาพอย่างสูงสุด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครู พนักงานราชการและ ครูจ้างที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ กล่าวคือ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส ประจำปีการศึกษา 2555 จำนวน 13 สถาบัน จำนวนทั้งสิ้น 321 คน

กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครู พนักงานราชการและ ครูจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ กล่าวคือ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส ประจำปีการศึกษา 2555 เนื่องจากพิจารณาแล้วว่าประชากรมีจำนวนน้อยจึงเน้นการเก็บข้อมูลทุกคน ภายหลังเสร็จสิ้นการเก็บข้อมูลได้รับคืนจำนวนทั้งสิ้น 284 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คือ

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ประกอบด้วย

อายุ : 20-29 ปี, 30-39 ปี, 40-49 ปี, และ 50-59 ปี

เพศ : ชาย หญิง

ระดับการศึกษา : ระดับอนุปริญญา ระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท

รายได้ : ต่ำกว่า 15,000 บาท 15,001-20,000 บาท 20,001-25,000 บาท

25,001-30,000 บาท 30,001-35,000 บาท และ 35,001-40,000 บาท

สถานภาพทางครอบครัว : โสด หย่าร้าง สมรส และแยกกันอยู่

ประสบการณ์การทำงาน : 1-5 ปี, 6-10 ปี, 11-15 ปี, 16-20 ปี และมากกว่า 20 ปี

ตำแหน่งในสถานศึกษา : ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การปฏิบัติและบทบาทหน้าที่อาจารย์ที่

ปรึกษา 5 ด้าน กล่าวคือ

ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา

ด้านวิชาการ

ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์

ด้านจรรยาบรรณ

ด้านทักษะปฏิบัติงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1.การปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ หมายถึง การแสดงออก การกระทำซึ่งการงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบของบุคลากร ในที่นี้คือ ข้าราชการครู พนักงานราชการ และครูจ้างในหน่วยงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ครอบคลุมงาน 5 ด้าน กล่าวคือ

1.1 ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา หมายถึง ลักษณะส่วนตัวของอาจารย์ต่อการรับรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา ได้แก่ มีความสามารถในการให้คำแนะนำ มีทักษะการใช้ภาษาเพื่อการถ่ายทอดความคิดในการให้คำปรึกษา ให้โอกาสนักเรียน นักศึกษาเข้าพบอย่างสะดวก ในบรรยากาศที่อบอุ่น มีความประพฤติตนเหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดี จริ่งใจในการช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา มีความพร้อมในการช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาเมื่อเผชิญปัญหาต่างๆ ตลอดจนมีหลักจิตวิทยาในการให้คำปรึกษา เป็นต้น

1.2 ด้านวิชาการ หมายถึง ลักษณะส่วนตัวของอาจารย์ที่ให้ความรู้ คำปรึกษาเกี่ยวกับ ความสำคัญของสาขาวิชา หรือหลักสูตรที่ศึกษา การลงทะเบียนเรียนและการยื่นคำร้อง การโอนย้าย สาขาวิชาและการเพิ่มถอนรายวิชาตลอดจนการขอพักการเรียนชั่วคราว ตลอดจนแนะนำเกี่ยวกับแหล่ง ความรู้หรือวิธีการค้นคว้าเพิ่มเติม การให้คำปรึกษาเมื่อผลการเรียนตกต่ำ การให้ความรู้ ความเข้าใจใน เรื่องระเบียบการวัดและประเมินผล หรือการเรียนซ้ำ และการฟื้นฟูสภาพการเป็นนักเรียน นักศึกษา ประสานงานกับครู อาจารย์ผู้สอน เพื่อช่วยนักเรียน นักศึกษาในด้านการเรียน มีการติดตามผลการเรียน และให้คำแนะนำเมื่อนักเรียน นักศึกษามีปัญหา ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อและแหล่งวิทยาการอาชีพที่ ทันสมัยให้แก่แก่นักเรียน นักศึกษา

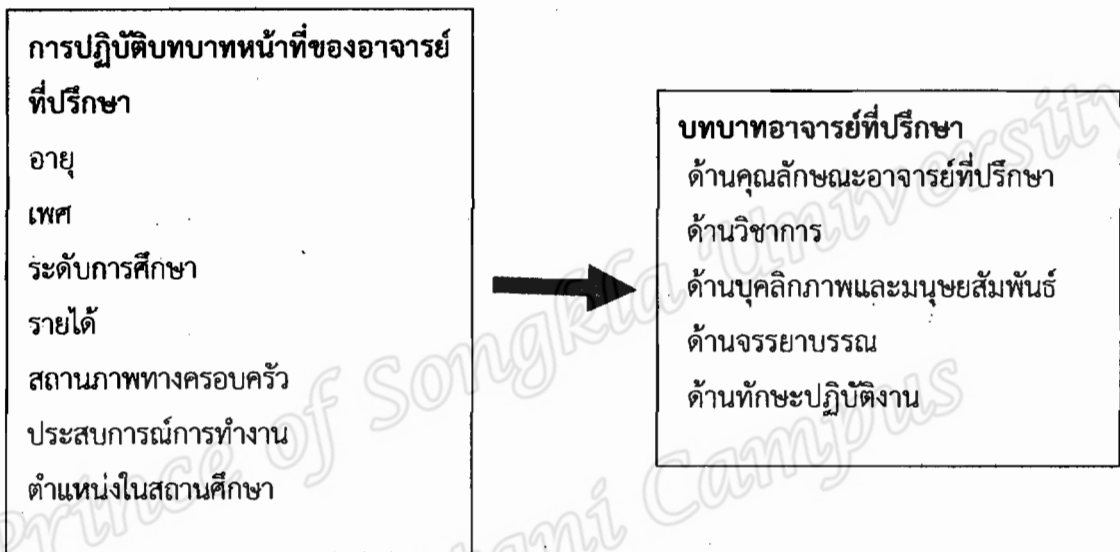
1.3 ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ลักษณะส่วนตัวของอาจารย์ที่ เข้าใจและ มองนักเรียน นักศึกษาในแง่ดี เรียนรู้ และพยายามเข้าใจสิ่งที่นักเรียน นักศึกษาสื่อสารด้วยใจเป็นกลาง รับ ฟังความคิดเห็น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ เอาใจใส่แก่นักเรียน นักศึกษาอย่างทั่วถึง ประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี มีความกระตือรือร้นและสนใจงานในหน้าที่ มีบุคลิกภาพที่อบอุ่นและสุภาพเรียบร้อย สุขุม รอบคอบ เป็นกันเอง ทักทายปราศรัย พูดคุยกับนักเรียน นักศึกษาด้วยกัลยาณมิตร สามารถรับรู้ วิเคราะห์ ความรู้สึกของนักเรียน นักศึกษาได้ มีบุคลิกภาพเหมาะสมกับอาชีพครู

1.4 ด้านจรรยาบรรณ หมายถึง ลักษณะส่วนตัวของอาจารย์ที่มีความจริงใจและเต็มใจให้ ความช่วยเหลือแก่นักเรียน นักศึกษาจนสุดความสามารถ ให้เกียรติ ให้กำลังใจแก่นักเรียน นักศึกษาได้ปฏิบัติ ตามจรรยาบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษา รักษาความลับซึ่งข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน นักศึกษาและ คำนิ่งถึงสวัสดิภาพของนักเรียน นักศึกษา มีความเมตตาและกรุณาแก่นักเรียน นักศึกษา ให้คำปรึกษา แบบเป็นกลาง ไม่วิพากษ์วิจารณ์ทั้บถม หรือพูดจาในทางก่อให้เกิดความเสื่อมเสียแก่บุคคล สถาบันหรือ ก่อให้เกิดความแตกร้าวระหว่างบุคคลและสถาบัน

1.5 ด้านทักษะปฏิบัติงาน หมายถึง ความเข้าใจ ความตระหนักในภาระหน้าที่ของอาจารย์ที่ ปรึกษา เช่น การให้คำปรึกษาด้านการลาของนักเรียน นักศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา การให้คำแนะนำด้านการเงิน ทุนการศึกษาหรือกองทุนเงินกู้เพื่อการศึกษา การใช้ชีวิตวัยเรียนใน สถานศึกษา ด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สามารถนำข้อมูลที่ทันสมัยมาใช้ในการให้ คำปรึกษา มีทักษะการใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดความคิดในการให้คำปรึกษา สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้า มีทักษะปฏิบัติงานและมุ่งมั่นต่อคุณภาพงานในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา รายงานผลการเรียนให้กับ นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครองรับทราบเป็นประจำทุกภาคเรียน พัฒนาทักษะการทำงานของตนเอง เพื่อการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างเป็นระบบ และเรียนรู้วิธีการปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง มีการนัด พบนักเรียน นักศึกษาเป็นระยะ เพื่อรับทราบและแก้ไขปัญหาต่างๆ มีตารางเวลา (Office Hour) เพื่อให้ นักเรียน นักศึกษาพบ ประสานงานกับครู อาจารย์และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ของ นักเรียน นักศึกษา อุทิศตนให้กับการปฏิบัติหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

2. **อาจารย์ที่ปรึกษา** หมายถึง บุคคลที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้งจากสถานศึกษาให้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา เพื่อให้การกำกับ ดูแล ช่วยเหลือ เอาใจใส่ ชี้นำ ชี้แนะ นักเรียน นักศึกษาภายใต้การได้รับมอบหมายและรับผิดชอบนั้นๆ เพื่อให้การช่วยเหลือและสนับสนุนให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการเรียนและการดำรงชีวิตทั้งในเรื่องส่วนตัว สังคม อารมณ์ ในที่นี้ ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยประมง วิทยาลัยสารพัดช่าง วิทยาลัยกาญจนภิเษก และวิทยาลัยการอาชีพ

กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย